

Türk Akademik Yayınlar Dergisi

TAY Journal

(Uluslararası Hakemli Dergi/International Peer-Reviewed Journal)

<http://www.tayjournal.com>

e-ISSN:

Examining the Opinions of Students and Instructors' Self-Perceptions Related to Pedagogical Competence (Ahi Evran University Sample)

Menderes ÜNAL
Fadime DAĞISTAN

Abstract

In this descriptive study the relational survey model was used, aiming at examining the pedagogical competences of the teaching staff working in vocational college and science literature faculties according to self-perceptions and student opinions. Forty-five teaching staff and 88 students working at Ahi Evran University were identified purposefully through vocational colleges and vocational colleges in the relevant university, and the data were collected quantitatively. In this study, "Teacher Proficiency Perception Scale", which was formed by transforming the items collected in 13 sub-dimensions into five-point Likert type based on the teacher competency study published by the Ministry of National Education in 2006, was used as data collection tool. While analysis the data, percent (%), frequency (f), t-Test and one-way ANOVA were performed and the hypotheses indicated in the sub-objectives were tested at 0.05 level. After examining the self-perceptions of the instructors, there is no significant difference between gender, faculty, year of service, having the educational formation license and opinions about in-service training. But it has been found that there is a significant difference between the opinions of the students on the proficiency of the instructors and the self-evaluations of the instructors. On the other hand, there is no significant difference between the students regarding gender and the faculties they attend, whereas there is a significant difference in favor of those who oppose the in-service training comparing to the students claiming in-service- training courses on education. According to another finding of the study, both the students and the instructors expressed a positive opinion about organizing of in-service pedagogical formation education.

Keywords:	DOI	:
Instructors,	Received	: 30 September 2017
students,	Revised	: 18 October 2017
self-perception,	Accepted	: 29 November 2017
pedagogical competence	Published	: 31 December 2017

Corresponding Author: Menderes ÜNAL, Asst. Prof. Ahi Evran University, Turkey, menderesunal@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9439-3308

Fadime DAĞISTAN, Ahi Evran University, Turkey, fadime.grbz@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9005-3258

Cite this article as: Ünal, M. & Dağistan, F. (2017). Examining the Opinions of Students and Instructors' Self-Perceptions Related to Pedagogical Competence (Ahi Evran University Sample), *Türk Akademik Yayınlar Dergisi (TAY Journal)*, 1(1), 35-54.

Extended Summary

Introduction

In the 21st century, which is called as the age of information and technology, the employment of more equipped human power has come into being with all the professions attached to the standards. Basic qualified human is a type of person who does good work, learns to live with knowledge, constantly develops himself and integrates with democratic values (Okçabol, 2005).

Teaching is one of the oldest professions. Even in primitive societies; it has been aimed at acquiring knowledge, skills, attitudes and values that will enable youngs to continue social, economic and cultural life. The teacher who undertakes such important tasks; using various methods and techniques to arrange the learning experiences of the students and evaluate whether they have attained the desired behaviors (Öncül, 2000).

Qualified training of teachers and instructors according to the contemporary educational principles is one of the priority educational policies of our country. Studies has been carried out to determine the qualifications of teachers in general culture, special field and education training field. The components of the teaching profession are defined in three dimensions in the study of "Determination of Teacher Competencies" conducted by the Ministry of National Education, General Directorate of Teacher Training (2006).

These; general culture, special field and teaching-teaching competencies. It is stated through the efforts to improve existing qualifications depending on the requirements, possibilities and circumstances in the process that some can take off, some can change and new ones can be added. Instructors at universities and teachers at schools are locomotives of this process and who will take an active role at all levels. Teacher training has been carried out by educational faculties located within the universities. In addition, the graduates from the faculty of science literature, who take courses in teaching knowledge or attend to educational program of pedagogical formation could be appointed as teachers with the decisions taken by Ministry of National Education (Taşkaya, 2012). Whether it is through education channels such as training courses at educational faculties or pedagogical formation certificate training programs, it is expected that teachers will be trained according to the competencies listed above before service, and that they will be constantly renewed with in-service training activities during service.

To become a teacher in Turkey, candidates should have pedagogical training in order to be assigned to the profession of teachers serving in all branches of teaching, enter the Public Personnel Selection Examination (KPSS). It is in the questions related to educational sciences must get enough points from the exam. However, in order to be a teaching staff in vocational colleges and science and literature faculties, there is no need for any educational science or pedagogical infrastructure. On the other hand instructors under the roof of higher education fulfill the teaching service as well as scientific research. Teachers' qualifications needed for the teachers in the National Education Institutions are unfortunately not questioned in the higher education institutions but the teaching staff in this institution actually perform the teaching profession. So it needs to investigate the competencies of instructors in the vocational schools and faculties of science-literacy regarding educational sciences / pedagogical formation.

Method

The data of this descriptive study were obtained by performing general survey method. Restricted universe of the study was constituted of academicians and students studying at Ahi Evran University vocational schools and science and literature faculty during the research period of 2016-2017 academic year. The sample was composed of forty-five instructors and 88 students in the universe were chosen by means of purposeful sampling taking into consideration of being a member of those faculties or collages. The "Teacher Proficiency Perception Scale", which was formed by transforming the items collected in 13 sub-dimensions into five-point Likert-type items based on the teacher competency study published by the Ministry of National Education in 2006, was used as data collection tool in the study. Language and appearance of the scale were validated by expert opinions from three faculty members at the Faculty of Education, Ahi Evran University. The reliability coefficient (Alpha) of the data collection tool was calculated to be 0.93

Results

It is observed that the education and experience of the instructors have similar characteristics and therefore the gender difference does not make a meaningful change on self-perception to pedagogical competence. It is understood that there is no meaningful difference between the instructors working in vocational colleges and those working in faculties of science and literature since both started teaching after graduating from faculty or higher education where the pedagogical formation education was not given. There is no statistically significant difference between the teaching staff when the scores of the instructor's teaching proficiency test are examined according to the duration of the service, the level of education, the availability of the pedagogical formation document and the opinions on the regulation of in-service pedagogical training.

When the opinions of the students about the adequacy of the lecturers are analyzed by gender, the male students and the female students gave a similar opinion and agreed that the instructors had "moderate" level in evaluating the pedagogical competencies. When the scores of the students on the pedagogical competences of the instructors are examined according to the school type; there is no statistically significant difference between the scores of the vocational high school students and the students who attend to the science literature faculties. When the scores of the students taken from the scale about the instructors' competencies are examined according to the appropriateness of the training of in-service pedagogical formation, there is a statistically significant difference in favor of those who have negative opinion on the regulation of in-service pedagogical formation education.

Discussion and Conclusion

It can be said that the instructors are concentrated on the topic of "Self-Improvement" according to the answers received from the perception to pedagogical competence scale but they are missing about "Serving Students with Special Education Needs". On the other hand, the instructors find their proficiencies at the "Good" level.

According to the opinions of the students, it is seen that the instructors are sufficient in terms of "Teaching and Managing", but they are weak in the "Extracurricular Activities". To Senemoğlu (2013), the teacher should use the drawings, tables and graphs to determine the principles and associations that draw attention to the key concepts so that the students can easily follow and understand the general structure of the contents. With all this, it can also help students gain meaningful information that they can use outside the school.

In general, the students are in the opinion that the pedagogical proficiency of the instructors is at "moderate" level. When the opinions of the students and the instructors are compared, it is seen that they are in full compliance with the sub-dimensions of educational qualification; student recognition, teaching planning, material development, teaching and managing, success measurement and evaluation, guidance, basic skills development, service, educate adults, engage in extracurricular activities, self-development, school development, school-environment relations. While the instructors claim themselves "good" at the level of education and training, students think that they are "moderate". Baş (2015) suggests enrichment and development of learning environments with interactive materials increase the permanence of learning.

Recommendations

It is seen that the profession qualifications of teachers in the work carried out by the General Directorate of Teacher Training and Development in 2017 are gathered in three areas. It is expressed that they consist of 65 demonstrators of 11 qualifications under the heading of professional knowledge, professional skills and attitudes-values. Subsequent research is recommended to consider these areas of competence and to provide coverage for other faculties and colleges.

Türk Akademik Yayınlar Dergisi

TAY Journal

(Uluslararası Hakemli Dergi/International Peer-Reviewed Journal)

<http://www.tayjournal.com>

e-ISSN:

Öğretim Elemanlarının Pedagojik Yeterliklerine İlişkin Öz Algıları ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi (Ahi Evran Üniversitesi Örneği)

Menderes ÜNAL
Fadime DAĞISTAN

Özet

Meslek yüksekokulu ve fen edebiyat fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının öz-algıları ve öğrenci görüşlerine göre pedagojik yeterliklerini incelemeyi amaçlayan betimsel nitelikteki bu çalışmada ilişkiel tarama modeli kullanılmıştır. Ahi Evran Üniversitesinde görev yapan 45 öğretim elemanı ve 88 öğrenci ilgili üniversitenin meslek yüksekokulları ve Fen edebiyat fakültesine devam etme koşulu aranarak amaçlı örneklem yoluyla belirlenmiş olup veriler nicel yolla toplanmıştır. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak MEB'in 2006 yılında yayımladığı öğretmen yeterlikleri çalışması baz alınarak 13 alt boyutta toplanan maddeler beşli likert tipi maddelere dönüştürülerek oluşturulan "Öğretmen Yeterlik Algı Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde yüzde (%), frekans (f), t-Test ve Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış olup alt amaçlarda belirtilen hipotezler 0.05 düzeyinde teste tabi tutulmuştur. Öğretim elemanlarının öz algılarının incelenmesi sonunda cinsiyet, fakülte, hizmet yılı, formasyon belgesine sahip olma durumu ve hizmet içi formasyon eğitimi düzenlenmesine yönelik görüşleri arasında anlamlı fark yoktur ancak öğretim elemanlarının yeterlikleri konusundaki öğrenci görüşleri ile öğretim elemanlarının öz değerlendirmeleri arasında anlamlı derecede farklılığın olduğu bulunmuştur. Diğer taraftan öğrencilerin cinsiyetleri ve devam ettikleri fakültelere göre aralarında anlamlı fark yok iken hizmet içi formasyon eğitimi düzenlenmeli diyenlerle karşı çıkanlar arasında karşı çıkanlar lehine anlamlı fark vardır. Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre hem öğrenciler hem de öğretim elemanları hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesi konusunda olumlu görüş belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler:	DOI	:
Öğretim elemanı,	Yükleme	: 30 Eylül 2017
öğrenci,	Düzeltilme	: 18 Ekim 2017
öz-algı,	Kabul	: 29 Kasım 2017
pedagojik yeterlik	Yayınlama	: 31 Aralık 2017

Sorumlu Yazar: Menderes ÜNAL, Yard. Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, Turkey, menderesunal@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9439-3308

Fadime DAĞISTAN, Ahi Evran Üniversitesi, Turkey, fadime.grbz@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9005-3258

Atf için: Ünal, M. ve Dağistan, F. (2017). Öğretim elemanlarının pedagojik yeterliklerine ilişkin öz algıları ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi (Ahi Evran Üniversitesi Örneği), *Türk Akademik Yayınlar Dergisi (TAY Journal)*, 1(1), 35-54.

Giriş

Bilgi ve teknoloji çağı olarak adlandırılan 21.yüzyılda tüm mesleklerin standartlara bağlanması ile daha donanımlı insan gücü istihdamı gündeme gelmiştir. Nitelikli insan gücünde aranan temel özellikler; işini iyi yapan, bilgi ile yaşamayı öğrenen, kendisini sürekli geliştiren ve demokrasi değerleri ile bütünleştiren insan tipidir. Aynı şekilde öğretmenlerin toplumsal sorumluluk olarak öğrenci ve eğitim programlarını etkileme gücüne sahiptirler. Diğer taraftan eğitim sisteminin başarısı, sistemi işletip uygulayacak olan öğretmenlerin elindedir (Okçabol, 2005).

Öğretmenlik, en eski mesleklerden biridir. Öğretmenler sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamın sürüp gitmesini sağlayacak bilgi, beceri, tutum ve değerleri genç nesillere öğretme amacı gütmüştür. Bu amaçları gerçekleştirme görevlerini üstlenen öğretmen; çeşitli yöntem ve tekniklerden yararlanarak öğrencilerin öğrenme yaşantılarını düzenleyen ve istendik davranışları kazanıp kazanmadığını değerlendiren kişidir (Öncül, 2000).

Öğretmenlik, Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre "Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Millî Eğitimi'nin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlü olan, öğretmenlik için yeterli genel kültüre, özel alan bilgisine ve pedagojik formasyona sahip, en az dört yıllık yüksek okul mezunu olup, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevi"ni yerine getirme mesleği olarak tanımlanmaktadır (Resmi Gazete, 1973). Sosyal ve toplumsal açıdan önemli değerler yüklenen öğretmenlik mesleğini seçen bireylerin öncelikle öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutumlar beslemesi ve mesleki benlik saygılarının yüksek olması gerekmektedir. Mesleki benlik algısı, mesleki bir tercihe dönüştürülmüş bir bireyin isteyerek veya istemeyerek benliğine mal ettiği hoşnutluğun, gururun, onurun ve saygının derecesidir. Bireyin meslek tercihi kendi isteği dışında olsa bile seçilmiş olan mesleğin, benliğinde anlamlı bir yer alması gerekmektedir (Ekici, Baş ve Kızılkaya, 2017; Sayın,2005).

Öğretim; içsel bir süreç ve ürün olan öğrenmeyi destekleyen ve sağlayan dışsal olayların planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecidir. Eğitimin gerçekleşebilmesi için öğretimin, belli hedeflere yönelik öğrenmeleri oluşturmak üzere planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Öğretimi düzenleyen ve uygulayan kişi olarak öğretmenin görevi, belirlediği öğrenme hedefleri doğrultusunda, öğrenci ve öğrenme süreci özelliklerine uygun olarak dışsal olayları seçme, düzenleme, uygulama gibi görevleri vardır. İster ders kitaplarından öğrenilsin isterse öğretmenler tarafından öğretilsin bilgiler ve olaylar arasındaki ilişkiler öğrenilir ve düşüncelerin tutarlı olması düzeyinde kalıcı olur (Güven, 2004). Öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının çağdaş eğitim ilkelerine göre nitelikli olarak yetiştirilmesi, ülkemizin öncelikli eğitim politikaları arasında yer almaktadır. Öğretmenlerin genel kültür, özel alan ve eğitim-öğretim alanında yeterliklerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde komisyonlar, AR-GE birimleri oluşturulmakta ve öğretmenlerin yeterlikleri standart ölçütlere dayandırılmaktadır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun öğretmenlerin nitelikleri ve seçimine ilişkin 45. maddesinde; "Öğretmen adaylarında genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon bakımından aranacak nitelikler Millî Eğitim Bakanlığınca tespit olunur" hükmü yer almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü (2006) tarafından gerçekleştirilen

“Öğretmen Yeterliklerinin Belirlenmesi”ne yönelik çalışmada öğretmenlik mesleğinin bileşenleri üç boyutta toplanarak tanımlanmıştır. Bunlar; genel kültür, özel alan ve eğitime-öğretme yeterlikleridir. Süreç içinde koşullara bağlı olarak mevcut yeterliklerin geliştirilebileceği bazılarının ortadan kalkabileceği, bazılarının değişebileceği veya yenilerinin eklenebileceği ifade edilmektedir. Eğitimde yaşanan gelişmeler öğretmenlik mesleğinin de gelişmesini sağlamıştır. Bu durum sonucunda öğretmenlik mesleği herkesin yapabileceği bir meslek olmaktan çıkmış ve birtakım bilgi, beceri ve yeterliklere sahip olmayı gerektirmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin niteliklerinin artması söz konusu olmuştur.

Bu konuyla ilgili olarak MEB’ce yayımlanan “Öğretmen Yeterlikleri” başlıklı kitapta (MEB, 2002) bu yeterlikler listesinde, çeşitli kurumların görüşleri doğrultusunda gerekli bulunan bir takım değişikliklerin yapıldığı belirtilmektedir. 12 Temmuz 2002 tarihinde yürürlüğe konulan bu yeterliklerin aşağıdaki amaçlarla kullanılacağı ifade edilmektedir.

- Öğretme yetiştirme politikalarının belirlenmesi,
- Öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimi,
- Öğretmenlerin seçimi,
- Öğretmenlerin denetlenmesi ve performanslarının değerlendirilmesi,
- Öğretmenlerin hizmet-içi eğitimleri,
- Öğretmenlerin kendilerini geliştirmesi (MEB, 2002).

Türkiye’de öğretmen yetiştirme işini üniversiteler bünyesinde yer alan eğitim fakülteleri yürütmektedir. Buna ek olarak öğretmenlik bilgisi derslerini alan fen edebiyat fakülteleri de alınan kararlarla öğretmen olarak atanmaktadırlar (Taşkaya,2012). İster eğitim fakülteleri aracılığı ile isterse pedagojik formasyon sertifika eğitim programları gibi diğer kanallardan olsun öğretmenlerin hizmet öncesinde yukarıda sayılan yeterliklere göre yetiştirilmesi, hizmet sırasında ise hizmet içi eğitim faaliyetleri ile kendisini sürekli yenilemesi beklenmektedir.

Ülkemizde hizmet içi eğitim; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 214. maddesi, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun hükümlerine dayanılarak hazırlanan yönetmeliğe göre; “*kuruma intibakını sağlama, Türk Milli Eğitiminin amaç ve ilkelerini bir bütünlük içinde kavrama ve uygulamada birlik kazandırma, eksikliklerini tamamlama, yeniliklerin, gelişmelerin gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışları kazandırma, istekli ve yetenekli personelin mesleklerinin üst kademelerine geçişlerini sağlama, yan geçişleri sağlayacak tamamlama eğitimi yapma, eğitime ait temel prensip ve teknikleri uygulamada birlik sağlama ve bütün olarak eğitim sisteminin geliştirilmesine destek olma*” amaçlanmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı Hizmetiçi Eğitim [M.E.B.H.E] Yönetmeliği, 1995). Bu sürecin lokomotifini olan ve her düzeyde aktif rol alacak olanlar ise üniversitelerde öğretim elemanları ve okullarda görevli öğretmenlerdir.

Çelikten, Şanal ve Yeni’ ye (2005) göre öğretmenlerin hizmet içi eğitimleriyle ilgili bütün istek ve ihtiyaçlarını cevap verecek düzeyde olamayıp, karşılaşılan sorunlar da dikkate alınarak çağın şartlarına adapte edilmesi gerekmektedir. Her alanda gelişme ve değişimlerin vazgeçilmez olduğu günümüzde bütün kurumlar kendilerini yenileme ihtiyacındadır. Eğitimle ilgili kurumların da kalitesinin kontrol edilerek geliştirilmesi gerekmektedir. Eğitimin en önemli

öğelerden birisi öğretmendir. Öğretmenin rolleri zaman içinde değişmiş ve değişmeye de devam edecektir. Öğretmenlik mesleği ne tür gelişmeler yaşanırsa yaşansın var olmayı sürdürecektir. Aynı zamanda, öğretmenlerin kalitesi eğitim kurumlarının kalitesini de arttıracaktır.

Çalışmanın konusu gereği genel kültür ve özel alan yeterlikleri kapsam dışında tutulmuş ve öğretmen eğitim-öğretim yeterlikleri alt boyutları ile incelenmiştir. Sözü edilen alt boyutlar; öğrenciyi tanıma, öğretimi planlama, materyal geliştirme, öğretim yapma, öğretimi yönetme, başarıyı ölçme ve değerlendirme, rehberlik yapma, öğrencilerin temel becerilerini geliştirme, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere hizmet etme, yetişkinleri eğitime, ders dışı etkinliklerde bulunma, kendini geliştirme, okulu geliştirme ve okul-çevre ilişkilerini geliştirmedir.

Türkiye’de okul öncesi öğretmenliğinden tutun bütün branşlarında görev yapan öğretmenlerin mesleğe atanabilmeleri için pedagojik formasyona sahip olmaları ve Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) girmeleri, eğitim bilimlerine ilişkin soruların da içinde olduğu sınavdan yeterli puan almaları gerekmektedir. Ancak meslek yüksekokullarında ve fen-edebiyat fakültelerinde öğretim elemanı olabilmek için herhangi bir eğitim bilim yeterliği veya pedagojik alt yapı zorunluluğu yoktur. Buna karşılık olarak yükseköğretim çatısı altında görevli öğretim elemanları bilimsel araştırmanın yanı sıra öğretmenlik hizmetini yerine getirmektedir. Köksoy'un (1998) da belirttiği gibi, öğretim üyesi kavramının içerisinde öğretmen düşüncesi yatar. Öğretmenin hizmet ettiği öğrencinin en etkili şekilde öğrenmesini sağlayacak bilgi ve deneyimi edinmek sorumluluğu olduğunu kabul etmek gerekmektedir.

Milli Eğitim kurumlarında görevli öğretmenlerde aranan öğretmen yeterliği ne yazık ki yükseköğretim kurumlarında aranmamakta ancak bu kurumdaki öğretim elemanları aslında öğretmenlik mesleğini icra etmektedirler. Bu çalışmada özellikle meslek yüksekokulları ve fen-edebiyat fakültelerinde görevli öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterlikleri araştırılmıştır. Çünkü bu kurumlarda görevli öğretim elemanlarının hizmet öncesi aldıkları eğitim süreci pedagojik formasyonu içermemekte ancak öğretim elemanı olarak görev yapmaktadırlar. MEB’e bağlı ilk ve orta öğretim kurumlarının yanı sıra yükseköğretim kurumu olarak üniversitelerin işlevlerinin başında eğitim-öğretim faaliyeti gelmektedir. Bu faaliyetin en önemli unsurlarından birisi olan öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterliklerini belirlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması niteliği artıracaktır. Küresel ölçekte üniversitelerin niteliklerini belirlemeye yönelik performans değerlendirmeleri yapılmaktadır. 2016-2017 eğitim öğretim dönemi kapsamında İngiltere’de yükseköğrenimle ilgili yayınlanan Times Higher Education (THE) dergisinin, "Dünyanın En İyi Üniversiteleri" listesinde Türkiye’den sadece beş üniversite ilk 500’de yer alması hatta ilk 300 arasında bir Türk üniversitesinin bulunması nitelik sorununa odaklanmayı gerektirmektedir. Bu bağlamda söz konusu çalışma Yükseköğretim Kurumu’nun (YÖK) her fırsatta dile getirdiği toplam kalite sorununa bir bakış açısı getirecektir.

Bu çalışmada yükseköğretim kurumuna bağlı meslek yüksekokulları ve fen-edebiyat fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterliklerinin incelenmesi ve hâlihazırdaki durumun betimlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

a) Öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin görüşleri cinsiyete göre değişmekte midir?

b) Öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin görüşleri çalıştıkları okul türüne göre değişmekte midir?

c) Öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin görüşleri hizmet süresine göre değişmekte midir?

d) Öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin görüşleri eğitim düzeyine göre değişmekte midir?

e) Öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin görüşleri pedagojik formasyona sahip olma durumuna göre değişmekte midir?

f) Öğretim elemanlarının görüşleri hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesinin uygunluğuna göre değişmekte midir?

g) Öğrencilerin öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin görüşleri cinsiyete göre değişmekte midir?

h) Öğrencilerin görüşleri devam ettikleri okul türüne göre değişmekte midir?

i) Öğrencilerin görüşleri hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesinin uygunluğuna göre değişmekte midir?

j) Öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterliklerine ilişkin öğretim elemanların ve öğrencilerin görüşleri anlamlı farklılık oluşturmakta mıdır?

Yöntem

Bu çalışma betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın verileri genel tarama modellerinden ilişkisel tarama yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Genel tarama modelleri çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama modelleridir. Bu tür yaklaşımda ilgilenilen olay madde, birey, grup, konu vb. birim ve duruma ait değişkenler, ayrı ayrı betimlenmeye çalışılır. Geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan modeller, betimsel model olarak adlandırılmaktadır. Araştırmaya konu olan olay, kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmaktadır (Karasar, 2003).

Evren ve Örneklem

Araştırmada 2016-2017 eğitim öğretim döneminde, Ahi Evran Üniversitesi meslek yüksekokullarında ve Fen Edebiyat Fakültesi'nde görevli öğretim elemanları ve bu okullarda okuyan öğrenciler sınırlandırılmış evreni oluşturmaktadır. Evren içerisinde örneklem grubunu oluşturan 45 öğretim elemanı ve 88 öğrenci söz konusu fakülteler dikkate alınarak amaçlı örneklem yoluyla seçilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak MEB'in 2006 yılında yayımladığı öğretmen yeterlikleri çalışması baz alınarak 13 alt boyutta toplanan maddeler beşli likert tipi maddelere dönüştürülerek oluşturulan "Öğretmen Yeterlik Algı Ölçeği" kullanılmıştır. Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde görevli 3 öğretim üyesinden uzman görüşü alınarak kapsam,

dil ve görünüş geçerliği sağlanmıştır. Söz konusu veri toplama aracının güvenilirlik katsayısı (alfa) ise 0,93 olarak hesap edilmiştir.

Verilerin çözümlenmesinde SPSS 15 (Statistical Package For Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır. Araştırmanın alt problemlerine cevap bulabilmek için frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{X}), standart sapma (SD), Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Scheffe Test kullanılmış olup verilerin analizine bağlı olarak sonuç ve önerilere yer verilmiş olup 0.05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel testler yapılmıştır.

Ölçme aracının grup değer aralığının tespitinde;

$a = \text{Ranj} / \text{Yapılacak Grup Sayısı}$ formülü kullanılmıştır (Taşdemir, 2003). Bu formüle göre maddelerin değer sınırları Tablo 1’de verilmiştir

Tablo 1. Ölçekte yer alan maddelerin değer sınırları

Olumlu maddeler	Olumsuz maddeler	Nitelik durumları	Puan sınırları
5	1	Çok iyi	4.20-5.00
4	2	İyi	3.40-4.19
3	3	Orta	2.60-3.39
2	4	Zayıf	1.80-2.59
1	5	Çok zayıf	1.00-1.79

Bulgular

Bu bölümde öğretim elemanlarının ve öğrencilerin alt amaçlara göre elde edilen betimsel istatistik sonuçları ve pedagojik yeterlikler konusundaki görüşlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

a) Öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin öz değerlendirmeleri cinsiyete göre değişmekte midir?

Tablo 2. Öğretim elemanlarına ait öğretmen eğitim öğretim yeterlik puanlarının cinsiyete göre t-testi sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	SD	df	t	p
Bay	33	3,85	,50323	43	,693	,492
Bayan	12	3,74	,40082			

$p < .05$

Tablo 2’ye göre öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterlik testinden almış oldukları puanlar cinsiyete göre incelendiğinde; erkek öğretim elemanları ile bayan öğretim elemanlarının puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($t(43) = ,693$; $p > ,05$).

b) Öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin öz değerlendirmeleri çalıştıkları okul türüne göre değişmekte midir?

Tablo 3. Öğretim elemanlarına ait öğretmen eğitim öğretim yeterlik puanlarının okul türüne göre t-testi sonuçları

Okul Türü	n	\bar{X}	SD	df	t	p
MYO	29	3,79	,41028	43	-,562	,577
FEN EDB.F	16	3,87	,58850			

p<.05

Tablo 3'e göre öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterlik testinden almış oldukları puanlar çalıştıkları birimlere göre incelendiğinde; meslek yüksekokulunda görev yapanlar ile fen edebiyat fakültesinde çalışan öğretim elemanlarının puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($t(43) = -,562$; $p >,05$).

c) Öğretim elemanlarının öğretmen eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin öz değerlendirmeleri hizmet süresine göre değişmekte midir?

Öğretim elemanlarının hizmet süresine göre eğitim-öğretim yeterlik puanlarının analizinden önce kurumlarda geçirmiş oldukları hizmet sürelerinin dağılımları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Öğretim elemanlarının puanlarının hizmet süresine göre dağılımları

Öğretim Elemanlarının Hizmet yılı	f	\bar{X}	SD
1-5 yıl hizmet	18	3,8590	,37056
6-10 yıl hizmet	4	3,3269	,70606
11-15 yıl hizmet	9	3,7265	,57707
16-20 yıl hizmet	9	3,9060	,39181
21 ve üstü hizmet yılı	5	4,1385	,38996
Toplam	45	3,8256	,47628

Tablo 4'e göre ilk beş yıl mesleğe yeni atanmanın sağladığı motivasyona bağlı olarak puan yüksekliği dikkati çekmektedir. Ancak genel anlamda hizmet yılı arttıkça öğretmenlik yeterliğinin de arttığı görülmektedir. Öğretim elemanlarının "Öğretmen Yeterlik Algı" puanları hizmet süresine göre anlamlı fark oluşturup oluşturmadığının belirlenebilmesi için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve elde edilen veriler Tablo 5'te verilmiştir

Tablo 5. Öğretim elemanlarına ait öğretmen eğitim öğretim yeterlik puanlarının hizmet süresine göre farkı

Varyansın Kaynağı	SS	df	MS	F	p
Gruplar arası	1,651	4	,413	1,982	,116
Gruplar içi	8,330	40	,208		
Toplam	9,981	44			

p<.05

Tablo 5'e göre öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterlik testinden almış oldukları puanlar hizmet süresine göre incelendiğinde; öğretim elemanlarının puanlarının hizmet süresine göre istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturmamaktadır ($F(40) = 1,982$; $p >,05$).

d) Öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin öz değerlendirmeleri eğitim düzeyine göre değişmekte midir?

Araştırma kapsamına alınan öğretim elemanlarının eğitim durumlarına göre aldıkları puan dağılımları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretim elemanlarının puanlarının eğitim durumu göre dağılımları

Eğitim Durumları	f	\bar{X}	SD
Lisans	5	3,6769	,43310
Yüksek Lisans	17	3,8100	,32649
Doktora	23	3,8696	,57864
Toplam	45	3,8256	,47628

Tablo 6’ya göre öğretim elemanlarının eğitim durumları yükseldikçe eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin görüşlerinin de artış gösterdiği anlaşılmaktadır. Öğretim elemanlarının “Öğretmen Yeterlik Algı” puanları eğitim düzeyine göre anlamlı fark oluşturup oluşturmadığının belirlenebilmesi için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve elde edilen veriler Tablo 7’de verilmiştir

Tablo 7. Öğretim elemanlarına ait öğretmen eğitim öğretim yeterlik puanlarının eğitim düzeyine göre farkı

Varyansın Kaynağı	SS	df	MS	F	p
Gruplar arası	,159	2	,080	,340	,714
Gruplar içi	9,822	42	,234		
Toplam	9,981	44			

p<.05

Tablo 7’de verilen öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterlik öz algı puanları eğitim düzeyine göre incelendiğinde; öğretim elemanlarının puanlarının mezun oldukları eğitim kademesine göre istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturmamaktadır (F(42)= ,340; p>,05).

e) Öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin öz algıları pedagojik formasyona sahip olma durumuna göre değişmekte midir?

Tablo 8. Öğretim elemanlarına ait öğretmen eğitim öğretim yeterlik puanlarının pedagojik formasyona sahip olma durumuna göre t-testi sonuçları

Pedagojik Formasyon Belgesine Sahip mi?	n	\bar{X}	SD	df	t	p
EVET	25	3,90	,51060	43	1,151	,256
HAYIR	20	3,73	,42462			

p<.05

Tablo 8’e göre öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterlik testinden almış oldukları puanlar pedagojik formasyon belgesine sahip olma durumuna göre incelendiğinde; pedagojik formasyon belgesine sahip olanlar ile sahip olmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur (t(43)= 1,151; p>,05).

f) Öğretim elemanlarının öz değerlendirmeleri hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesinin uygunluğuna göre değişmekte midir?

Tablo 9. Öğretim elemanları eğitim öğretim öz algı puanlarının hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesinin uygunluğuna göre t-testi sonuçları

Hizmet İçi Pedag. Form. Eğt. Düzenlenmeli midir?	n	\bar{X}	SD	df	t	p
Evet	37	3,79	,43160	43	-1,081	,286
Hayır	8	3,99	,65586			

p<.05

Tablo 9’da verilen öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterlik öz algı puanları hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesinin uygunluğuna göre incelendiğinde; hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesi konusunda olumlu görüş bildirenler ile olumsuz görüş bildirenler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($t(43) = -1,081$; $p >,05$).

g) Öğrencilerin öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin görüşleri cinsiyete göre değişmekte midir?

Tablo 10. Öğrencilere ait öğretmen eğitim öğretim yeterlik puanlarının cinsiyete göre t-testi sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	SD	df	t	p
Bay	40	2,62	,65220	86	-1,517	,133
Bayan	48	2,79	,42211			

p<.05

Tablo 10’a göre öğrencilerin eğitim öğretim yeterlik testinden almış oldukları puanlar cinsiyete göre incelendiğinde; erkek öğrenciler ile bayan öğrencilerin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($t(86) = -1,517$; $p >,05$).

h) Öğrencilerin öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin görüşleri okul türüne göre değişmekte midir?

Tablo 11. öğrencilere ait öğretmen eğitim öğretim yeterlik puanlarının okul türüne göre t-testi sonuçları

Okul Türü	n	\bar{X}	SD	df	t	p
MYO	50	2,66	,59207	86	-1,008	,316
FEN EDB.F	38	2,78	,46949			

p<.05

Tablo 11’de yer alan öğrencilerin eğitim öğretim yeterlik testinden almış oldukları puanlar okul türüne göre incelendiğinde; meslek yüksekokulu öğrencileri ile fen edebiyat fakültesinde okuyan öğrencilerin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($t(86) = -1,008$; $p >,05$).

i) Öğrencilerin görüşleri hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesinin uygunluğuna göre değişmekte midir?

Tablo 12. Öğrencilere ait öğretmen eğitim öğretim yeterlik puanlarının hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesinin uygunluğuna göre t-testi sonuçları

Hizmet İçi Pedag. Form. Eğt. Düzenlenmeli midir?	n	\bar{X}	SD	df	t	p
Evet	78	2,64	,53199	86	-3,699	,000
Hayır	10	3,27	,18912			

p<.01

Tablo 12'ye göre öğrencilerin eğitim öğretim yeterlik testinden almış oldukları puanlar hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesinin uygunluğuna göre incelendiğinde; hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesi konusunda olumlu görüş bildirenler ile olumsuz görüş bildirenler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($t_{(86)} = -3,699$; $p < ,01$).

j) Öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterliklerine ilişkin öz algıları ve öğrenci görüşleri anlamlı farklılık oluşturmaktadır mıdır?

Tablo 13. Öğretim elemanlarının ölçekte yer alan maddelere verdikleri cevapların dağılımı

MADDELER	Oldukça iyi		İyi		Orta		Zayıf		Çok zayıf		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Öğrenciyi Tanıma	9	20,0	22	48,9	12	26,7	2	4,4	-	-	3,84
Öğretimi Plânlama	11	24,4	31	68,9	1	2,2	2	4,4	-	-	4,13
Materyal Geliştirme	9	20,0	21	46,7	14	31,1	1	2,2	-	-	3,84
Öğretim Yapma ve yönetme	13	28,9	28	62,2	3	6,7	1	2,2	-	-	4,17
Başarıyı Ölçme ve Değerlendirme	10	22,2	31	68,9	4	8,9	-	-	-	-	4,13
Rehberlik Yapma	15	33,3	20	44,4	9	20,0	-	-	1	2,2	4,06
Temel Becerileri Geliştirme	7	15,6	26	57,8	11	24,4	1	2,2	-	-	3,86
Özel Eğitime Gerek Sinim Duyan Öğrencilere Hizmet Etme	2	4,4	8	17,8	26	57,8	7	15,6	2	4,4	3,02
Yetişkinleri Eğitme	7	15,6	23	51,1	12	26,7	2	4,4	1	2,2	3,73
Ders Dışı Etkinliklerde Bulunma	10	22,2	15	33,3	12	26,7	7	15,6	1	2,2	3,57
Kendini Geliştirme	19	42,2	22	48,9	4	8,9	-	-	-	-	4,33
Okulu Geliştirme	6	13,3	19	42,2	14	31,1	5	11,1	1	2,2	3,53
Okul-Çevre İlişkilerini Geliştirme	7	15,6	14	31,1	18	40,0	5	11,1	1	2,2	3,46
GENEL ORTALAMA											3,82

Tablo 13 incelendiğinde, öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterlik öz algı ölçeğinde yer alan "Kendini Geliştirme" alt yeterliğine ilişkin verdikleri cevap en yüksek ortalamaya

($\bar{X}=4,33$) sahip ve “Oldukça İyi” seviyesinde iken “Özel Eğitime Gereksinim Duyan Öğrencilere Hizmet Etme” durumlarına ilişkin verdikleri cevaplar en düşük ortalamaya ($\bar{X}=3,02$) sahiptir ve “Orta” düzeydedir. Öğretim elemanlarının öz algı puanların ortalamasına ($\bar{X}=3,82$) göre eğitim öğretim yeterlik algılarının “İyi” düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 14. Öğrencilerin ölçekte yer alan maddelere verdikleri cevapların dağılımı

MADDELER	Oldukça iyi		İyi		Orta		Zayıf		Çok zayıf		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Öğrenciyi Tanıma	2	2,3	8	9,1	46	52,3	16	18,2	16	18,2	2,59
Öğretimi Plânlama	4	4,5	16	18,2	52	59,1	14	15,9	2	2,3	3,06
Materyal Geliştirme	2	2,3	18	20,5	28	31,8	26	29,5	14	15,9	2,63
Öğretim Yapma ve yönetme	6	6,8	40	45,5	28	31,8	12	13,6	2	2,3	3,40
Başarıyı Ölçme ve Değerlendirme	-	-	16	18,2	46	52,3	24	27,3	2	2,3	2,86
Rehberlik Yapma	4	4,5	18	20,5	20	22,7	28	31,8	18	20,5	2,56
Temel Becerileri Geliştirme	2	2,3	14	15,9	42	47,7	24	27,3	6	6,8	2,79
Özel Eğitim Gereksinimli Öğrencilere Hizmet Etme	-	-	12	13,6	30	34,1	30	34,1	16	18,2	2,43
Yetişkinleri Eğitme	2	2,3	22	25,0	36	40,9	16	18,2	12	13,6	2,84
Ders Dışı Etkinliklerde Bulunma	-	-	12	13,6	12	13,6	26	29,5	38	43,2	1,97
Kendini Geliştirme	10	11,4	26	29,5	36	40,9	10	11,4	6	6,8	3,27
Okulu Geliştirme	2	2,3	16	18,2	26	29,5	30	34,1	14	15,9	2,56
Okul-Çevre İlişkilerini Geliştirme	-	-	8	9,1	34	38,6	24	27,3	22	25,0	2,31
GENEL ORTALAMA											2,71

Tablo 14 incelendiğinde, öğrencilerin görüşlerine göre öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterliğine alt alt yeterliklerden “Öğretim Yapma ve Yönetme” boyutuna verdikleri cevap ($\bar{X}=3,40$) en yüksek ortalamaya sahip ve “İyi” seviyesindedir. Ancak öğretim elemanlarının “Ders Dışı Etkinliklerde Bulunma” durumlarına ilişkin verdikleri cevaplar ($\bar{X}=1,97$) en düşük ortalamaya sahiptir ve “Zayıf” düzeyindedir. Öğrencilerin öğretim elemanlarını eğitim-öğretim yeterliği açısından değerlendikleri ölçekten almış oldukları puanların ortalamasına ($\bar{X}=2,71$) göre öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterliklerinin “Orta” düzeyde oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 15. Öğretim elemanları ve öğrencilere ait öğretmen eğitim yeterlik puanlarının kategorilere göre t-testi sonuçları

Kategoriler	Gruplar	n	\bar{X}	SD	df	t	p
Öğrenciyi Tanıma	Öğretim elemanı	45	3,84	,79646	131	7,492	,000
	Öğrenci	88	2,59	,96652			
Öğretimi Plânlama	Öğretim elemanı	45	4,13	,66058	131	7,797	,000
	Öğrenci	88	3,06	,78485			
Materyal Geliştirme	Öğretim elemanı	45	3,84	,76739	131	6,823	,000
	Öğrenci	88	2,63	1,05244			
Öğretim Yapma ve yönetme	Öğretim elemanı	45	4,17	,64979	131	5,122	,000
	Öğrenci	88	3,40	,89232			
Başarıyı Ölçme ve Değerlendirme	Öğretim elemanı	45	4,13	,54772	131	10,275	,000
	Öğrenci	88	2,86	,73001			
Rehberlik Yapma	Öğretim elemanı	45	4,06	,86340	131	7,631	,000
	Öğrenci	88	2,56	1,16259			
Temel Becerileri Geliştirme	Öğretim elemanı	45	3,86	,69413	131	7,151	,000
	Öğrenci	88	2,79	,87309			
Özel Eğitime Gerekseim Duyan Öğren.Hiz. Etme	Öğretim elemanı	45	3,02	,83907	131	3,539	,001
	Öğrenci	88	2,43	,94438			
Yetişkinleri Eğitme	Öğretim elemanı	45	3,73	,86340	131	4,994	,000
	Öğrenci	88	2,84	1,02706			
Ders Dışı Etkinliklerde Bulunma	Öğretim elemanı	45	3,57	1,07638	131	8,191	,000
	Öğrenci	88	1,97	1,06109			
Kendini Geliştirme	Öğretim elemanı	45	4,33	,63960	131	6,274	,000
	Öğrenci	88	3,27	1,03643			
Okulu Geliştirme	Öğretim elemanı	45	3,53	,94388	131	5,231	,000
	Öğrenci	88	2,56	1,03719			
Okul-Çevre İlişkilerini Geliştirme	Öğretim elemanı	45	3,46	,96766	131	6,540	,000
	Öğrenci	88	2,31	,95346			

p<.01

Tablo 15'e göre "Öğretmen Yeterlik Algı Ölçeği"nde yer alan maddelerin her birine öğretim elemanları ve öğrencilerin verdikleri cevaplar karşılaştırıldığında her iki grubun görüşleri arasında anlamlı farklılık ($p<.01$) oluşmaktadır. Her bir madde ele alındığında, öğretim elemanları kendilerini değerlendirirken verdikleri cevaplar göre ortalama puanları yüksek iken ile öğrencilerin aynı maddeye ilişkin öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterliklerine yönelik olarak verdikleri cevaplar düşük düzeydedir.

Tablo 16. Öğretim elemanları ve öğrencilere ait öğretmen eğitim yeterlik puanlarının farkı

	n	\bar{X}	SD	df	t	p
Öğretim Elemanı	45	3,82	,47628	131	11,586	,000
Öğrenci	88	2,71	,54279			

p<.01

Tablo 16’da yer alan öğretim elemanlarının görüşleri($\bar{X}=3,82$) ile öğrencilerin görüşleri ortalaması($\bar{X}=2,71$) karşılaştırıldığında öğretim elemanları ile öğrencilerin eğitim öğretim yeterliklerine ilişkin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır (t(131)= 11,586; p<.01).

Sonuç ve Tartışma

Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar

Öğretim elemanlarının pedagojik öz-algıları cinsiyete göre incelendiğinde; erkek öğretim elemanlarının puanları ile kadın öğretim elemanlarının puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farkın olmaması öğretim elemanlarının almış oldukları eğitim ve yaşantılarının benzer özellik taşıdığı, dolayısı ile cinsiyet farklılığının eğitim-öğretim algısı üzerinde anlamlı farklılık oluşturmadığı görülmektedir.

Öğretim elemanlarının pedagojik yeterliğe ilişkin algıları çalıştıkları okul türüne göre incelendiğinde; meslek yüksekokulunda görev yapanların puanları ile fen edebiyat fakültesinde çalışan öğretim elemanlarının puan ortalamaları; fen edebiyat fakültesi öğretim elemanlarının lehine yüksek olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturmamaktadır. Pedagojik formasyon eğitiminin verilmediği benzer fakülte veya yüksekokuldan mezun olduktan sonra üniversitede öğretim elemanlığına başladığından dolayı anlamlı farklılığın oluşmadığı söylenebilir. Korkut’un (1999) yapmış olduğu çalışmaya göre fen bilimlerindeki öğretim üyelerinin formal bir pedagoji eğitimi veya kursu alma oranlarının düşüklüğü dışında, yüzdeler bakımından sorulara verilen cevaplar homojen bir dağılım göstermektedir. Veriler üniversitelerin öğretim üyesi atamalarında pedagojik formasyon eğitime önem verdiklerini göstermektedir. Eğitim fakülteleri, işletme ve sosyal bilimlerde pedagojik formasyon alma oranının yüksek olduğu görülmektedir. Bu oran mühendislikte, diğer fakültele oranla görece olarak düşüktür. Fen bilimlerinde ise formal bir eğitim almayanların ağırlık kazandığı görülmektedir.

Öğretim elemanlarının pedagojik öz-algıları hizmet süresine göre incelendiğinde; öğretim elemanlarının puanlarının hizmet süresine göre istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturmamaktadır. Puan ortalamalarının yeni başlayan öğretim elemanlarında daha yüksek olmasına bağlı olarak ilk atanma ve göreve başlamanın ilk yıllarındaki motivasyonun da eğitim-öğretime ilişkin puanlarda artışa neden olduğu yorumu yapılabilir.

Öğretim elemanlarının pedagojik yeterliklerine ilişkin algıları eğitim düzeyine göre incelendiğinde; öğretim elemanlarının puanlarının mezun oldukları eğitim kademesine göre istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturmamaktadır. Ancak öğretim elemanlarının eğitim

durumları yükseldikçe eğitim-öğretim yeterliğine ilişkin görüşlerinin de artış gösterdiği, eğitim kademesindeki artışın öğretmenlik mesleğine olumlu katkı yaptığı söylenebilir.

Öğretim elemanlarının öz-algı yeterlik puanları pedagojik formasyon belgesine sahip olma durumuna göre incelendiğinde; pedagojik formasyon belgesine sahip olanlar ile sahip olmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur. Ancak pedagojik formasyon belgesine sahip olanların puanlarının pedagojik formasyon belgesine sahip olmayan öğretmen elemanlarının puan ortalamalarından yüksek olduğu dikkati çekmektedir. Yani pedagojik formasyon belgesine sahip olmak için alınan eğitim öğretmenlik yeterliğine olumlu katkı sağlamaktadır.

Öğretim elemanlarının pedagojik öz-algıları hizmet içi formasyon eğitimi düzenlenmesinin uygunluğuna göre incelendiğinde; hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesi konusunda olumlu görüş bildirenler ile olumsuz görüş bildirenler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur. Ancak araştırmaya katılan 45 öğretmen elemanından 37'si (% 82,2) hizmet içi pedagojik formasyon eğitiminin düzenlenmesi konusunda olumlu görüş bildirmiştir. Akbaşlı (2010), öğretmenlerin meslekte alan bilgisi, genel kültür ve pedagojik formasyon bilgisi yeterliliği bakımından bilgi anlamında yeterli ancak uygulamada eksik yanlarının olduğu sonucuna ulaşmıştır (Çiltaş ve Akıllı, 2011).

Öğrencilerin Görüşlerine Göre Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar

Öğrencilerin öğretmen elemanlarının pedagojik yeterliğine ilişkin görüşleri cinsiyete göre incelendiğinde; erkek öğrencilerin puanları ile bayan öğrencilerin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur. Öğretim elemanlarının pedagojik yeterliklerini değerlendirmede erkek öğrencilerle kadın öğrenciler benzer görüş bildirmişler ve öğretmen elemanlarının “Orta” düzeyde yeterliğe sahip oldukları konusunda görüş birlikteliği oluşturmuşlardır.

Öğrencilerin öğretmen elemanlarının pedagojik yeterliklerine ilişkin ölçekten almış oldukları puanlar okul türüne göre incelendiğinde; meslek yüksekokulu öğrencilerin puanları ile fen edebiyat fakültesinde okuyan öğrencilerin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur. Buna göre; hem meslek yüksek okulları hem de fen edebiyat fakültelerinde okuyan öğrenciler öğretmen elemanı yeterliğini “Orta” düzeyde olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin öğretmen elemanlarına yönelik hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesinin uygunluğuna göre görüşleri incelendiğinde; hizmet içi pedagojik formasyon eğitimi düzenlenmesi konusunda olumlu görüş bildirenler ile olumsuz görüş bildirenler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır. Öğretim elemanlarını pedagojik açıdan yeterli bulan 10 (%11) öğrenci, hizmet içi eğitime gerek olmadığını düşünmesine karşılık, 78 (%89) öğrenci hizmet içi formasyon eğitimi düzenlenmesinin uygun olacağını ve eğitim niteliğini arttıracığını iddia etmektedir. Özen (2006)'in hizmet içi programlar konusundaki çalışmasında öğretmenler ile görüşmeler yapmış ve katılımcılar, hizmet içi eğitim programlarının yararlı ve gerekli olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretim Elemanları Ve Öğrencilerin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Öğretim elemanlarının pedagojik öz-algıları alt yeterlik alanlarına göre incelendiğinde, “Kendini Geliştirme” konusuna yoğunlaştıkları ancak “Özel Eğitime Gereksinim Duyan

Öğrencilere Hizmet Etme” konusunda eksiklerinin olduğu söylenebilir. Buna ilave olarak öğretim elemanlarının genel ortalama öz-algılarına göre pedagojik yeterliklerini “İyi” düzeyde görmektedirler. Martin ve Berry’e (1969) göre Öğretim üyesinin değerlendirilmesinde nesnel bir ölçme aracının geliştirilemediği anlaşılmaktadır. Ancak değerlendirmede iki etkinliğin konu edildiği görülmektedir. Bunlardan birincisi öğretme etkinliği, ikincisi ise nitel ve nicel olarak araştırma ve yayınlardır. Bu bağlamda öğretme etkinliğinin değerlendirilmesi oldukça önemlidir. Bu sayede öğretim üyesinin gelecekteki öğretme performansının geliştirilebilmesi için dönüt sağlamak, yöneticilerin yükselme, terfi vb. konularda karar almalarını kolaylaştırmak, öğrenciye ders seçimi konusunda kaynak oluşturmak ve eğitimsel araştırma projeleri için veri sağlanmış olacaktır.

Öğrenciler, öğretim elemanlarının pedagojik yeterlik düzeyine ilişkin alt alanlardan “Öğretim Yapma ve Yönetme” konusunda yeterli oldukları ancak “Ders Dışı Etkinliklerde Bulunma” konusunda zayıf olduklarını iddia etmektedirler. Öğrenciler genel olarak öğretim elemanlarının eğitim öğretim yeterliklerinin “Orta” düzeyde oldukları görüşündedirler. Bu olumsuzluğun üstesinde gelebilmek için Senemoğlu’na (2013) göre öğretmen öğrencilerin içeriğin genel yapısını izleyip kolayca algılayabilmesi için anahtar kavramlara dikkati çeken ilkeler ve ilişkileri belirleyerek bunları somutlaştıracak çizim, tablo ve grafikleri de kullanmalıdır. Bütün bunlarla öğrencilerin bilgiyi okulun dışında da kullanabilecekleri anlamlı bilgiler elde etmelerine de yardımcı olacağı ifade edilmektedir.

Öneriler

Öğrenciler ile öğretim elemanlarının görüşleri karşılaştırıldığında öğretim elemanları ile öğrenciler eğitim-öğretim yeterlik alt boyutlarının tamamında; öğrenciyi tanıma, öğretimi planlama, materyal geliştirme, öğretim yapma ve yönetme, başarıyı ölçme ve değerlendirme, rehberlik yapma, temel becerileri geliştirme, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere uygun hizmet etme, yetişkinleri eğitime, ders dışı etkinliklerde bulunma, kendini geliştirme, okulu geliştirme, okul-çevre ilişkilerini geliştirme farklı düşünmektedirler. Her bir alt yeterlik alanında öğrenci görüşleri aleyhine anlamlı farklılık vardır. Diğer bir ifade ile öğrenciler öğretim elemanlarını alt yeterlik alanlarının tamamında eksik bulmuşlar ve kendilerini geliştirmeleri gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Ölçekten alınan puanların genel ortalaması dikkate alındığında ise öğretim elemanları kendilerini “İyi” düzeyde eğitim-öğretim yeterliği olduğunu iddia ederken öğrenciler öğretim elemanlarının “Orta” düzeyde yeterli olduklarını belirtmektedirler. Bu bağlamda Tay ve Baş (2015), öğrenme ortamlarının etkileşimli materyallerle zenginleştirme ve geliştirme yapılması öğrenmenin kalıcılığını artırdığından öğretmen ve öğretim elemanlarına zenginleştirilmiş öğrenme ortamlarının oluşturulmasını önermektedir.

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından 2017 yılında yapılan çalışmada öğretmenlik meslek yeterliklerinin üç alanda toplandığı görülmektedir. Mesleki bilgi, mesleki beceri ve tutum-değerler başlığı altında 11 yeterliliğe ilişkin 65 göstergeden oluştuğu ifade edilmektedir. Yapılacak olan sonraki araştırmalarda bu yeterlik alanlarının dikkate alınması ve diğer fakülte/ yüksekokulların da kapsama alınması güncelliği sağlama açısından önerilmektedir.

Kaynakça

- Aydın, A. (1998). *Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması ve öğretmen yetiştirme sorunu*. 22.12.2014 tarihinde <http://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/645> adresinden erişildi.
- Akbaşı, S. (2010). Öğretmen yeterlikleri hakkında ilköğretim denetçilerin görüşleri. *Eurasian Journal of Educational Research*, 10 (9).
- Çelikten, M., Şanal, M, ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 19, 207-237.
- Çiltaş, A. ve Akıllı, M. (2011). Öğretmenlerin pedagojik yeterlikleri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(4), 64-72.
- Çocuk, H.E, Yokuş, G. ve Tanrıseven, I. (2015). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin özyeterlik ve metaforik algıları: Mersin Üniversitesi Örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 32, 373-387
- Ekici, Baş ve Kızılkaya (2017) Öğretmen adaylarının “öğretmenlik mesleği” kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması, *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 8 (28).
- Ergün, M. (2001). Üniversitelerde öğretim etkinliğinin geliştirilmesi. *2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Ulusal Sempozyumu*. 11-13 Ocak. Ankara: Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Eğitim Araştırma Geliştirme Vakfı yay. 188-192.
- Güven, İ. (2004). Etkili bir öğretim için öğretmenden beklenenler. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı, 134.
- Korkut, H. (1999). Öğretim üyelerinin pedagojik formasyon gereksinimleri. *21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu*. 25-27 Kasım. Ankara: Tekişik yay, 280-293.
- Köksoy, M. (1998). *Yükseköğretimde kalite ve Türk yükseköğretimi için öneriler*. İstanbul: Çınar Matbaası.
- Martin, T.W. & Berry, K. J. (1969). The teaching research dilemma: Its sources in the university setting. *Journal of Higher Education*, 40 (9), 691.
- Okçabol, R. (2005). *Öğretmen yetiştirme sistemimiz*, Ankara: Ütopya Yayınları.
- Öncül, R. (2000). *Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü*, İstanbul: MEB Yayınları.
- Özen, R. (2006). İlköğretim okulu öğretmenlerinin hizmet içi eğitim programlarının etkilerine ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 141-160.
- Resmi Gazete. (1973). *Milli eğitim temel kanunu*, 1739 (14574).
- Sayın, S. (2002). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi, *Eurasian Journal of Educational Research*, 5, 19, 271-282.
- Senemoğlu, N. (2013). *Gelişim, öğrenme ve öğretim (kuramdan uygulamaya)*. Ankara: Yargı Yayınları.
- Sunjin, O. (2010). *The sources that influence student teachers' sense of efficacy*. Unpublished PhD Dissertation. Iowa State University Paper 11781.
- Taşdemirci, E.(1999). Yüzyılımızın başından günümüze kadar türkiyede öğretmen yetiştirme sisteminde çağdaş pedagoji akımları, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8,155-180.
- Taşkaya, S. M. (2012). Nitelikli Bir Öğretmende Bulunması Gereken Özelliklerin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre İncelenmesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 33,2*, 283-298.
- Tay, B. ve Baş, M. (2015), Çokkültürlü eğitim anlayışı temelli öğrenme-öğretme yaklaşımı. İçinde, G. Ekici (Ed.), *Etkinlik örnekleriyle güncel öğrenme-öğretme yaklaşımları-III Kitabı*. s.61-95. Ankara: PegemA.